

Savetodavni odbor potvrdio je argumentaciju Sekretarijata Energetske zajednice, koji je upozoravao Federaciju BiH da ne odobrava garanciju za kredit kineske državne Eximbanke, koji je osmišljen kao pomoć Elektroprivredi BiH za izgradnju Bloka 7 TE Tuzla, jer pomenuta garancija predstavlja nedozvoljenu državnu pomoć.

Savetodavni odbor pri Energetskoj zajednici je nezavisno telo, sastavljeno od nekoliko pravnih eksperata, koje se angažuje od strane Sekretarijata Energetske zajednice u slučajevima arbitraže, odnosno kada se dve strane u postupku ne mogu usaglasiti. Energetska zajednica u postupku protiv BiH navela je ono što smatra da je prekršeno u odnosu na legislativu koja je prihvaćena od članica kroz Sporazum o pristupanju Energetskoj zajednici.

Odnosno, smatra da garancija FBiH za kredit kineske državne banke predstavlja nedozvoljenu državnu pomoć, dok s druge strane BiH, kao članica Energetske zajednice, tvrdi suprotno.

Savetodavni odbor prvo je razmatrao prikupljenu dokumentaciju obe strane, te je u nekoliko navrata organizovao i online diskusije, pre nego što je početkom sedmice predao zvanično mišljenje u predmetu protiv Bosne i Hercegovine.

„Način na koji je Energetska zajednica to objavila na svojoj stranici ukazuje na to da je mišljenje Savetodavnog odbora potvrdilo da garancija, odnosno dokument, koje je iznelo Veće za državnu pomoć BiH, nije legalan, nije u skladu sa procedurama koje je BiH prihvatila”, objašnjava za Glas Amerike Denis Žiško iz Aarhus Centra Tuzla.

On dodaje da je ovo još jedna u nizu potvrda da Blok 7 TE Tuzla nema budućnosti.

„Ostaje da vidimo da li će se pojedini predstavnici vlasti i Elektroprivrede i dalje igrati sa novcem građana Bosne i Hercegovine i pod svaku cenu tvrdoglavo srljati u propast”, kaže Žiško.

Početkom ove godine, u izjavi za Glas Amerike, o ovakvim projektima, govorio je i Damir Miljević, ekonomista i član upravnog odbora RESET-a. On je istakao da finansijske organizacije sa zapada smatraju investicije u ugalj prerizičnim i nisu raspoložene za kreditiranje tih projekata. To su, kako je rekao, dočekali Kinezi u kojima su vlasti BiH pronašle partnere.

„Ne radi se ni o posebno jeftinim sredstvima, niti u realizaciji takvih projekata ima puno mesta za domaću privredu i privrednike. Kinezi nam daju kredit, za taj kredit dobiju državnu garanciju, a onda novac potroše njihove firme i njihova operativa. Nama ostaju objekti i krediti, a oni su svoj novac odneli sa sobom nazad u Kinu do sledeće prilike”, objasnio je Miljević.

Investicija u Tuzli procenjena je na 1,5 milijardi konvertibilnih maraka odnosno oko 767

miliona evra.

Odluka američke kompanije General Electrica o povlačenju iz zajedničkog posla s Kinezima, celi je projekat dovela u pitanje.

General Electric, kao podizvođač radova, koji se shodno EPC ugovoru obavezao na izradnju i projektiranje ključnog dijela potrebne opreme, odnosno kotla, turbine i generatora, u septembru prošle godine najavio je povlačenje s energetske tržišta ugljena i to zbog globalnog trenda postupnog ukidanja proizvodnje takve energije.

Kineske firme China Gezhouba Group Company (CGGC) i China Energy Engineering Group (GEDI), nisu odustale od ovog projekta ni nakon što ih je odbila kompanija Siemens.

Kinezi sada nude da opremu, umesto američkog General Electrica odnosno Siemens, izrade i isporuče kineske firme Shanghai Boiler Works i Shanghai Electric Group.

„Nadamo se da će EP BiH i vlasti u Federaciji BiH prihvatiti ovaj alternativni predlog kako bi izgradnja Bloka 7 mogla započeti što je pre moguće, budući da je ovaj projekt ključan za stabilnost proizvodnje električne energije u BiH”, navele su u septembru kineske kompanije u zajedničkom saopštenju.

Vlasti FBiH trenutno razmatraju da li da odustanu od projekta ili će rizikovati nastavak projekta sa nepoznatom kineskom tehnologijom.

„Predlog kineske strane suštinski mijenja ugovor, a sada će biti teško doći do odgovora kako dalje. Vlada FBiH je upravu i nadzorni odbor Elektroprivrede BiH obavezala da predložimo moguće zaključke, odnosno izlaske iz ove situacije, koje ćemo uputiti prema Federalnom parlamentu. Sada se razrađuju stavovi koji će biti predmet rasprave na upravi, nadzornom odboru, a potom i vladi, te parlamentu”, rekao je u septembru Izet Žigić, predsjednik Nadzornog odbora Elektroprivrede BiH.

Pippa Gallop iz mreže CEE Bankwatch ističe da je potvrda Savetodavnog odbora još jedan razlog za odustajanje od projekta i razvijanje održivih alternativa.

„Izgradnja Bloka 7 TE Tuzla se predstavlja kao razvojna šansa za Federaciju BiH, ali će zapravo biti mlinski kamen oko vrata”, smatra ona, dodajući da su pretpostavke koje su uključene u studiju izvodljivosti apsolutno nerealne i da nema teorije da će Blok 7 biti isplativ.

Ukoliko ne odustane od ovakvih projekta, BiH bi se, prema mišljenju Denisa Žiška, mogla naći u vrlo ozbiljnim problemima, jer će biti etiketirana kao zemlja koja krši međunarodne obaveze koje je preuzela.

„Investitori će nas zaobilaziti u širokom luku, jer niko ne želi investirati u zemlju koja je neozbiljna kada se govori o međunarodnim sporazumima. A bez investicija nema budućnosti ove države”, ističe Žiško za Glas Amerike.

Garancija za kredit kineske državne banke za izgradnju Bloka 7 nedozvoljena državna pomoć

Podsećamo, Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine je 2018. utvrdilo je da pomenuta garancija za izgradnju Bloka 7 TE Tuzla ne sadrži elemente državne pomoći.

Udruženje Aarhus Centar BiH i mreža CEE Bankwatch s tim se nisu usaglasili.

U septembru 2018. su predali zahtjev Energetskoj zajednici da se istraži usklađenost garancija sa pravilima Sporazuma o uspostavi Energetske zajednice.

Sekretarijat Energetske zajednice je u martu 2019. godine otvorio postupak protiv Bosne i Hercegovine.

Mišljenje Savjetodavnoga odbora je potrebno kao poslednji korak pre nego što Veće ministara članica Energetske zajednice donese odluku o ovom pitanju 30. novembra.

Izvor: ba.voanews.com